

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Škola	Střední odborná škola a Střední odborné učiliště, Hustopeče, Masarykovo nám. 1
Autor	Mgr. Kateřina Zástřešková
Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0394
Číslo	VY_32_INOVACE_9_ČJL_2.06
Název tematického celku	Slovní druhy
Téma hodiny	Neohebné slovní druhy – příslovce a předložky
Předmět	Jazyk český a literatura
Ročník/y/	2. ročník, učební obor
Anotace	Prostřednictvím výukového materiálu se žáci seznámí a zopakují neohebné slovní druhy – příslovce a předložky. V úvodu hodiny se budou věnovat krátké syntéze poznatků z oblasti ohebných slovních druhů.
Očekávaný výstup	- charakterizuje dané slovní druhy, - identifikuje neohebné slovní druhy v textu, - vysvětlí rozdíl mezi ohebným a neohebným slovním druhem, - objasní funkci jednotlivých slovních druhů ve větě.
Datum vypracování	17.11.2012
Druh učebního materiálu	Pracovní list

Téma: Neohebné slovní druhy – příslovce, předložky

Opakování ohebných slovních druhů

1. Které slovní druhy se časují?.....

2. Které slovní druhy se skloňují?.....

Krávy se pásly na louce.

3. U slov krávy a louce určete jmenné kategorie.

krávy.....

louce.....

Neohebné slovní druhy:

Zamyslete se a napište ke každému alespoň pět příkladů.

Příslovce.....

Předložky.....

Spojky.....

Částice.....

Citoslovce.....

Z výše uvedených slovních druhů vytvoř věty, které budou na sebe navazovat, mít logiku.

Pokus se udělovat vtipný příběh. Můžeš používat i jiné slovní druhy, ty označ barevně.

Domácí úkol.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Příslovce

Neohebná slova, která vyjadřují bližší okolnosti dějů nebo vlastností (přijde zítra, auto je venku, mnoho let). Podle významu rozlišujeme:

- a) Příslovce místa (zde, shora)
- b) Příslovce času (pozdě, hned)
- c) Příslovce způsobu (jasně, klidně)
- d) Příslovce míry (dosti, méně)
- e) Příslovce příčiny (proto, úmyslně)

Spojte!

Příslovce příčiny	méně
Příslovce místa	vytrvale
Příslovce času	schválně
Příslovce způsobu	často
Příslovce míry	odtud

Ve větě zpravidla mají platnost příslovečného určení nebo neshodného přívlastku.

Příklad neshodného přívlastku:

Střecha domu byla stará.

Napište další dva neshodné přívlastky:

.....

.....

Příklad příslovečného určení:

Cesta ubíhala **rychle**.

Najděte a podtrhněte příslovečné určení:

Včera jsem byla s Hankou v novém kině.

Petr usilovně pracoval až do večera.

Klára čte báseň s citem a zřetelně.

Příslovečné spřežky

* píší se dohromady

* je to spojení předložky s jiným slovem (podstatným jménem, přídavným jménem, zájmenem nebo příslovcem)

* nahlas, navždy, naplno, poprvé

* rozlišujte:

Text přednášel *z***paměti**.

Ten zážitek mi nikdy nevymizí *z* **paměti**.

Vytvořte ve dvojicích věty, kde bude příslovečná spřežka a předložkového spojení se jménem.

zticha x z ticha

.....
.....

do hromady x dohromady

.....
.....

nahore x na hoře

.....
.....

Slova v závorkách nahrad'te příslovečnými spřežkami.

Chod' domů (čas).....! Bud' už konečně (ticho).....!Vypočítej ten příklad (nový).....! (Pravda).....už to umíš!

Stupňování příslovčí

1. stupeň: zdravě

2. stupeň: –ěji/-ěji,-e: zdravěji

3. stupeň: nej-, nejzdravěji

Nepravidelné stupňování

Dobře – lépe – nejlépe

Málo – méně – nejméně

Zle/špatně – hůře – nejhůře

Mnoho – více – nejvíce

Vystupňujte:

Krátce, brzy, výše

.....
.....
.....

Zesilujte nebo zeslabujte význam uvedených příslovčí. Používejte i zdrobněliny.

Pavel se při návratu tvářil vesele. Soutěžící hodil oštěp daleko. I na horách napadlo málo sněhu. Náš drak vyletěl vysoko. Venku opět drobně prší. V lese jsme nasbírali hodně hub.

Předložky

Neohebná slova, která nenesou samostatný význam. Ten nabývají až ve spojení se jmény (pro sestru, na stole, z domu). Předložka řídí pád jména, s nímž je spojena (nad/kým, čím/městem).

Ve spojení se jmény jsou předložky součástí větného členu.

Pamatuj!

- z se pojí se 2.p (z prstu, z kamen,.....,.....)

- **s** se pojí se 7. p. (s tebou, s tetou,.....,.....)
- **kromě** se pojí se 2. p. (kromě ní, kromě tety,.....,.....)
- **mimo** se pojí se 4. p. (mimo ni, mimo matku,.....,.....)

Druhy předložek:

1) původní (vlastní) – fungují pouze jako předložky (u, s, z, v, pro, do, od, nad,...)

2) nepůvodní (nevlastní) – mohou být i jiným slovním druhem, např. **Blízko** (=předložka)
domu je krásná zahrada. Katastrofa byla **blízko** (=přísluvce).

Drž mi prosím **místo**! (=podstatné jméno). Vytvořte větu, kde slovo místo bude mít funkci předložky.

.....

Zamyslete se a vypište alespoň tři nepůvodní předložky, utvořte věty.

.....

.....

.....

Porovnejte tučně vtištěná slova. Ke kterým slovním druhům je zařadíte?

Vedle pána ležel jeho pes. Tentokrát šlápl **vedle**. Dlouho očekávané prázdniny jsou už **blízko**. Kamarád bydlí **blízko** lesa. Šel **okolo** a ani se nezastavil. Všichni už seděli **okolo** táboráků. Díval se na mě **skrz** prsty. Při kopání zdi se dost **skrz**.

Poznámky:

.....

.....

.....

.....

.....

Použité zdroje:

- 1) Hauser, P. a kol. *Čeština hravě*. Praha: Pansofia, 1999.
- 2) Kvítková, N. a kol. *Čeština pro učební obory SOU*. Praha: SPN, 2006.
- 3) Sochrová, M. *Český jazyk a literatura*. Praha: Amipa, 2007.

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Mgr. Kateřina Zástřešková.

